Griekenland - een vlam ontstoken

Door *Tommy Ryan*

- Verschenen: februari 2013
- Bron: inBeweging #3, februari/maart 2013

Griekenland - een vlam ontstoken

In onze eigen media en de massamedia wordt veel bericht over de sociale conflicten die al langere tijd in Griekenland plaats vinden. Internationaal wordt door de links-radicale beweging met grote ogen gekeken naar de schaal waarop dit conflict in de straten wordt uitgevochten. Hierin schuilt echter een gevaar: door de focus op geweld in onze samenleving, de machteloosheid en de spektakelmaatschappij waarin we leven, is er een risico te vervallen in een blindstaren op de direct gevechten.

Deze gevechten dragen op zichzelf echter niet de sociale verandering in zich die wij, willen bewerkstelligen: namelijk, macht aan de gehele maatschappij. Ze zijn slechts een lichte verschuiving van de macht. De sociale transformatie zal uiteraard onvermijdelijk een conflict tussen de oude wereld en een nieuwe wereld opleveren. Staat en Kapitaal zullen hun macht niet zomaar uit handen geven. Maar we moeten niet vergeten dat tegen de ‘achtergrond’ van dit gevecht het sociale experiment plaats vindt dat zal leiden tot het uiteindelijk doel: een vrije, rechtvaardige en sociale samenleving. Dit is dan ook waar we in de rest van de Europa zo veel van kunnen leren.

In solidariteit met deze strijd in Griekenland zijn meerdere malen internationale solidariteitsacties geweest waaraan ook in Nederland gehoor gegeven is. Met de AGN hebben wij hier ook onze bijdrage aan geleverd in initiatieven als het inmiddels ter ziele Griekenland is Overal, spandoek acties in solidariteit met een hongerstaking van migranten in Griekenland en deelname aan verschillende demonstraties. In een poging om de solidariteit – enigszins abstracte met enkel een communiqué en een paar foto’s – meer concreter vorm te geven, reisde ik samen met een vriend af naar Griekenland. Onze insteek was om directe verbanden te leggen met bij de sociale strijd actief betrokken individuen en groepen om zo ook op materiële basis mogelijke ondersteuning te bieden.

We moeten realiseren dat onze tegenstanders, Staat en Kapitaal, zich heel goed organiseren op internationaal niveau. En dat er sinds de Tweede Wereldoorlog, met de vorming en vergaande ontwikkeling van de Wereldbank, het IMF, de NAVO en de Europese Unie, meer uitwisseling dan ooit is tussen de verschillende regeringen en semi-geprivatiseerde instellingen. Deze internationaal gecontroleerde financiële stromen en militaire- en politionele samenwerking zijn een groot risico voor geïsoleerde opstanden of sociale revoluties. Ze hebben meer dan ooit het risico onder de voet gelopen te worden door externe mogendheden die zich zullen inmengen vanwege hun belang in het behouden van de huidige sociale orde.

Net als klokwerk

Om de situatie in Griekenland te begrijpen is het belangrijk allereerst een korte blik te werpen op de

zeer bewogen geschiedenis van het land. Het doet realiseren dat, voorgelogen door de media en het onderwijs, Griekenland geen ‘gewoon Zuid-Europees (vakantie)land’ is. Of misschien toch wel. Als je even graaft in de geschiedenis, ontdek je al snel dat achter de goed gestructureerde façade van het hedendaags kapitalisme een bewogen geschiedenis voor eigenlijk heel Europa verscholen ligt. Ook voor Griekenland geldt dat niet, na lange tijd van stabiliteit, er nu een situatie van instabiliteit is ontstaan door de economische- en sociale crisis. Maar dat de huidige sociale onrust slechts één klassen-conflict is in een lange lijn van conflicten teruggaande tot het begin van de vorming van de Griekse staat.

Na verscheidene territoriale oorlogen met de Turkse staat en verscheidene landen in het Balkan gebied, de instelling van een republiek en vervolgens wederom een monarchie, werd in 1936 door middel van een coup een militaire dictatuur gesticht. In 1941 bezetten Italië, Duitsland en Bulgarije Griekenland. Er ontstond een grote partizanenbeweging vooral bestaande uit communistische groepen. Onder de voorgaande dictatuur en opvolgende bezetting bereikte de repressie van de arbeidersklasse en haar revolutionaire elementen een nieuwe piek. Duizenden stierven in de oorlog in gevechten, represailles, ballingschap, gevangenissen en concentratiekampen.

Twee maanden na het einde van de bezetting in 1944 zagen partizanen loyaal aan en/of onderdeel van de Griekse Communistische Partij (KKE) hun kans om de macht te grijpen. Deze ‘revolutie’ ontketende een burgeroorlog tussen de communisten aan de ene, en royalistische en nationalistische krachten aan de andere kant. De laatste gesteund door de Britten. Deze opstand werd uiteindelijk in 1949 verloren door de communisten wat de staat over deed gaan tot het verbieden van de KKE en de zoveelste golf van repressie tegen revolutionairen.

In 1967 volgt er een nieuwe militaire staatsgreep. Ondertussen was Griekenland in 1952 lid geworden van de NAVO[1] en bleef dat onder de dictatuur. De nieuw gevestigde militaire dictatuur treed hard op tegen politieke dissidenten wat zijn hoogtepunt vindt in 1973. Massale betogingen en bezettingen tegen het verstikkende politieke klimaat worden beantwoord met een bestorming van de Polytechnische Universiteit in Athene met tanks en gewapende eenheden. Hierbij vallen tientallen doden onder de betogende studenten. Uiteindelijk schaadt dit echter de legitimatie van het regime zodanig dat het leid tot de val van de dictatuur.

Wat betreft de anarchistische beweging in Griekenland is het ook de moeite waard om een korte blik op de geschiedenis te werpen. Dit om het felle anti-Stalinisme gericht tegen de KKE te begrijpen en hoe het anarchisme zich heeft ontwikkeld tot wat het nu is.

In tegenstelling tot in veel andere landen, zijn anarchisten in Griekenland relatief lang actief geweest in de socialistische ‘Federacion’ en de latere Griekse Communistische Partij. Dit in tegenstelling tot in veel andere landen waar de autoritaire lijn van het Marxisme/Leninisme vaak al eerder voor scheuringen zorgde. Spanningen staken echter ook in Griekenland uiteindelijk de kop op doordat ten tijde van de burgeroorlog eskaders van de Communistische Partij een grote campagne hielden tegen anarchisten, trotskisten en dissidente leden voordat zij zich uiteindelijk gewonnen gaven aan het Britse leger, dat meehielp de communistische opstand te bestrijden. Het anarchisme in Griekenland is na deze enorme klap in leven gehouden door een aantal vooral in ballingschap levenden poëten en schrijvers.

Een revival van anarchisme ziet we dan in de jaren ‘80 en ‘90. De beweging krabbelt in die tijd langzaam op en in de meer recente geschiedenis zien we dan een werkelijke opleving na een golf van bezettingen en opstandigheden in 2006-2007. Een jaar later wordt dan in 2008 in de radicale wijk Exarchia de 17 jarige jongen Alexandros Grigoropoulos doodgeschoten. Dit leid tot grote

verontwaardiging in heel Griekenland en brengt ook veel jongeren op de been. Met de militaire dictatuur nog vers in het geheugen doet deze gebeurtenis, samen met een bredere repressie die begon toe te nam, bij veel mensen herinneringen herleven en laat zien dat er nog steeds een groot probleem is met extreem-rechtse en totalitaire tendensen binnen het politieapparaat. Er zijn dagen van intense rellen en er vinden massale bezettingen en assemblees plaats in verschillende universiteiten. In 2011 vind dan in Griekenland, naast Spanje, de Indignados-beweging ook nog weerklank. Al wordt hier door anarchisten wel met gemengde gevoelens op teruggekeken. Zo hadden de protesten van de Indignados een sterk nationalistisch karakter en was het ook soms een stap terug, omdat er vaak met meerderheidsstemmen werd gewerkt in plaats van consensus[2]. Wat de resultaten van deze beweging zijn moet nog blijken, maar toch heb ik best een aantal wat oudere activisten ontmoet die door de Indignados-beweging ge(re)activeerd zijn geraakt.

Door de deelname in verschillende protesten, bezettingen en (algemene) stakingen zijn uiteindelijk veel nieuwe initiatieven ontstaan en heeft het anarchisme zich dieper in de maatschappij weten te vestigen. Het heeft daarmee ook een belangrijke rol gekregen in de protesten tegen de bezuinigingen en de sociale crisis waarin Griekenland zich nu bevindt.

Genoeg geschiedenis; een hedendaags bezoek

Een eerste impressie die ik kreeg toen we van Pátras, waar we met de boot aankwamen, naar Athene reisden was het grote contrast met Nederland. In tegenstelling tot hier, waar migranten klinisch uit het straatbeeld worden gehouden, zijn geïllegaliseerde migranten in Griekenland overal op straat zichtbaar. Ze verkopen kleine spulletjes als films en paraplu’s. De schrijnende situatie doet me pijn, want het moet geestdodend en slopend zijn om de hele dag op een paar euro te hopen en vooral afgewezen te worden. Later die week kwamen we een nog schrijnender geval tegen van een bedelaar die duidelijk zichzelf had verwond. Met de diepe voor in zijn been, deels ook verbrand probeerde hij, zo leek het, het succes van het bedelen te verhogen.

Bij aankomst in Athene reed politie met bivakmutsen op motoren intimiderend door het busstation. Van een poging om het beeld van een dienaar van het ‘volk’ nog enigszins hoog te houden was geen sprake meer. Ze leken gewoon één van de bendes die uit waren op dominantie in de samenleving. Ik vraag me terwijl ik het aanschouw af wat het zou betekenen als de politie zich in Nederland zo zou gedragen. Hier lijken ze zich met een andere tak van de psychologie van controle bezig te houden. Later die avond kwamen we bij ons logeer adres aan waar we gelukkig warm werden ontvangen, net als door de verschillende kameraden die we later zouden ontmoeten. Het was inmiddels de vooravond van een bittere dag: die van de herinnering van de moord op Alexandros op 6 december 2008.

Wij hebben de intentie ons die dag aan te sluiten bij de demonstratie van anarchisten die om 19:00 vanuit de radicale wijk Exarchia van start zou gaan. Echter blijkt al snel dat de politie een geheel eigen agenda heeft en zij zullen dan ook de toon voor de dag bepalen.

Die middag kwamen de eerste berichten binnen van wat een voorbode zou zijn voor de rest van een dag. Het was tot op dat moment ongekend dat er zo hard werd opgetreden tegen demonstraties van scholieren. Later die avond werd ook de demonstratie van ‘links’, de vooral parlementaire groepen, al snel afgekapt door de politie en de Exarchia ingedreven. De demonstratie van 19:00 en de herdenking om 21:00 hierna, hebben nooit plaats kunnen vinden omdat de politie uiteindelijk in en om de wijk overal checkpoints opwierp en strategische posities in nam. Vanaf dat moment werd het zaak de wijk te verdedigen en werd het een veldslag waarbij de politie het zwaar te verduren kreeg. Achteraf werd voor mij dan ook de agenda van de politie duidelijk – en zo niet hun agenda, dan toch

het resultaat. Ze hebben demonstraties beperkt of onmogelijk gemaakt én een rel gecreëerd in Exarchia. Wat weer bijdraagt aan de verdere isolering en criminalisering van de wijk in de media.

Niet stilstaan maar initiatief nemen

Hoe meer ik er over nadenk, hoe meer me dan ook een naargeestige gedachte bekruipt. De momenten en onderwerpen die we uitkiezen in onze momenten strijd zullen door ons moeten worden geformuleerd. Ik heb hier met meerdere mensen over gesproken. En ook zij benadrukte het belang niet te vervallen in het constant reageren op gebeurtenissen of besluiten van de Staat, maar om juist zelf initiatief te nemen. Wij hebben immers een eigen agenda en deze moeten we proberen door te voeren. Het lukt niet buiten het framewerk van de Staat te breken door constant te blijven reageren op hun agenda. Daarmee blijven zij het toekomstige pad formuleren in plaats van wij.

Een ander vaker genoemd probleem is dat de anarchistische beweging in Griekenland erg op de problemen binnen haar nationale grenzen gericht is. Het nationalisme in de samenleving en de geschiedenis met de communistische partij hebben haar weerklank in de anarchistische beweging. Dit zorgt ervoor dat de blik op de huidige problematiek soms kan blijven steken in de taal- en natiegrenzen. Als men al internationaal nieuws mee krijgt, is het vooral gerelateerd aan hetgeen zich afspeelt in Griekenland zelf. En niet zozeer over wat er bijvoorbeeld in een land als Nederland of Duitsland gebeurd wat betreft de revolutionaire bewegingen. Dit probleem vindt natuurlijk onder andere de oorzaak in de sociale realiteit waarin men zich in bevindt. Voor veel mensen die ik heb ontmoet is de realiteit bitter. Een flink aantal van hen, zowel jong als oud, zijn het afgelopen jaar hun baan verloren of staan op het punt deze te verliezen. En een sociaal vangnet is met de bezuinigingen verdwenen. Een uitkering is er voor velen niet meer, net als de zekerheid op zorg etc. Veel van de jongeren van rond de 30 staan voor de keuze om terug te verhuizen naar hun ouders of naar het buitenland te vertrekken. En menig ouder persoon denkt er aan om het platte land op te zoeken om te proberen daar zelfvoorzienend te gaan te leven. Dit schaad de waardigheid en ambities van mensen, ook al werken ze hard of zouden ze dat willen.

Naast deze begrijpelijke oorzaak moeten we echter ook niet alleen koffiedik kijken. Men was erg gastvrij en blij met de steun van elders. En ook hebben we met de nodige mensen gesproken die wel degelijk geïnteresseerd waren in onze activiteiten. Hier ligt dus wellicht ook een taak voor onszelf. Ook heeft de beweging in Griekenland als geen andere een internationale nieuwsvoorziening via internet. Zo kunnen we ons in het Engels via Contrainfo[3] en het blog From the Greek streets[4] op de hoogte houden van de belangrijkste radicaal-politieke ontwikkelingen in het land.

Een veelheid aan initiatieven

Na onze ervaringen op de 6de december zijn we begonnen aan ons verdere project van verbanden leggen. We hebben onze eerdere contacten gevraagd om ons hierbij te helpen en dat hebben ze dan ook gedaan. Ik ben hen hier erg dankbaar voor.

Een centraal punt van ons bezoek in Athene was K*BOΞ (uit te spreken als K*VOX). Een gekraakte voormalig bioscoop gelegen aan Exarchiasquare en een belangrijk trefpunt van veel militanten. De plek is bezet als ontmoetingsplek en om geld te genereren voor bijvoorbeeld de antifascistische strijd. Het is een rustige plek met veel tafeltjes en dagelijks geopend. Veel van de mensen die wij hebben

ontmoet kwamen hier ‘s avonds bij elkaar om bij een kop koffie of een frappé met elkaar de dag door te spreken en te discussiëren over de huidige ontwikkelingen. Hier hebben we dan ook veel belangrijke gesprekken gehad met hen.

Een ander bezoek dat op de agenda stond was het drukkerscollectief Rotta. In 2010 hebben we hen met de Vrije Bond financieel gesteund. Ik had de intentie om hier langs te gaan om te kijken waar zij zich mee bezig houden en of we hier misschien in de toekomst meer voor zouden kunnen betekenen. Rotta is in 2006 opgericht en was gevestigd in het pand Villa Amalias dat onlangs veel in de media is geweest. Het is pand is namelijk onlangs op 20 december 2012 door de politie ontruimd en recentelijk te vergeefs getracht weer te bezetten. Op het moment is hierdoor die situatie rondom de drukkerij onduidelijk.

Het collectief had een offset-machine gekregen van een gestopt drukcollectief uit Berlijn. Deze machine is echter in 2008 dermate zwaar beschadigd door blusschade na een brand door een aanval van fascisten, dat er een nieuwe moest komen. Deze hebben ze in 2009 weten te vinden en sindsdien draaide de drukpers weer op volle toeren. Rotta drukt posters, flyers en brochures voor anarchistische collectieven , wijk-assemblees en ook doen ze soms opdrachten voor groepen buiten Griekenland. De voorwaarde om materiaal bij Rotta te drukken is dat niet-commercieel werk is - er mag wel geld worden gevraagd voor uitgaven maar enkel om de productiekosten te dekken – en er is geen plaats voor laster. Kritische teksten over andere groepen mogen maar het moet gefundeerd en met respect zijn.

Via onze vrienden zijn we later die week ook in contact gekomen met de gedreven Monique. Zij is betrokken bij de radiozender 98 FM[5] die vanuit een door studenten bezette ruimte in de Universiteit in het Oosten van Athene zenden. In haar radioshow doet ze live verslag van acties en demonstraties en biedt ze achtergronden. Een ander vermeldenswaardig item van het radiostation is het gevangenen ondersteuningsprogramma. Hierin wordt voor gevangenen de mogelijkheid geboden om live naar de show te bellen om zo de isolatie van de gevangenismuren te breken. Ook deze plek is in de recentelijke ontruimingsgolf, naast Vila Amalias, Indymedia en andere belangrijke panden, door de politie aangevallen. Hierbij is een deel van de apparatuur is beschadigd en/of in beslag genomen.

Wij hebben met twee andere Internationale vrienden uit Zweden en Denemarken uiteindelijk ook een bijdrage geleverd aan een item in de radioshow van Monique. Hierin vertelde we over de activiteiten waarbij we betrokken waren en we discussieerden over de onderwerpen No-Border strijd, repressie en internationale samenwerking. Ook zijn we later die week op zoek gegaan naar het hoofdkwartier van Antiexousiastiki Kinisi (AK) – de anti-autoritaire stroming. Dit om de verschillende takken van het anarchisme te onderzoeken. Hiertussen zijn in het verleden nogal wat spanningen geweest en wij wilden kijken wat van deze zorgelijke conflicten de oorzaken en overblijfselen waren. Het pand dat we vonden, genaamd Nosostros (‘Wij’), was duidelijk te herkennen met een grote zwart-rode vaandel aan de gevel. Het bleek echter niet meer direct gelieerd te zijn aan AK, maar het was in breder gebruik. Wel waren er nog steeds veel leden te vinden en ze dragen er nog veel bij. In gesprekken daar, en ook in K*BOΞ hoorden we dat de noodzaak van de antifascistische strijd groepen weer dichter bij elkaar heeft gebracht, of in ieder geval in dialoog of bijstand.

In Nosotros zijn verschillende activiteiten te vinden. Naast het normaal dagelijks geopende café wordt er livemuziek geprogrammeerd en vinden assemblees plaats. In de ruimtes boven het café zijn een radiostation gehuisvest en worden taalcursussen, kunst- en muzieklessen gegeven. Al deze activiteiten zijn gratis te volgen. Hoewel succesvol bezocht, worden de cursussen wel geplaagd door een gebrek aan ‘teruggave’ van initiatief door de deelnemers. Dit door bijvoorbeeld het schoonhouden van de ruimtes en het mee te helpen in het draaien van het pand.

Ik zie hierin een herkenbaar probleem dat ook wij kennen: geconditioneerd door de gewoonte van de

kapitalistische maatschappij is men gewend te nemen. Door middel van geld wordt normaal het recht op iets verkregen en buiten deze financiële transactie wordt geen andere verantwoordelijkheid verwacht. De ‘tegenprestatie’ heeft ergens anders in de vorm van arbeid plaats gevonden. Dit soort initiatieven gaan echter voorbij aan deze transactie maar het breken met de kapitalistische gewoonte is een lastige opgave. Men moet eerst realiseren dat de plek ook van hen is en gewend raken zichzelf te plaatsen in een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. De plek is wat je er samen van maakt.

De noodzaak van zelforganisatie

Wat interessant is – en naar voren kwam bij meerdere initiatieven – is de noodzaak van zelforganisatie. Het is niet meer enkel een zaak van een ‘morele wenselijkheid’ een andere samenlevingsvorm te hebben waar men actief naartoe werkt. Een voorbeeld van een voedselmarkt ééns in de week, waarbij men tracht de tussenhandelaar te omzeilen en direct groente van de boer kan kopen, is pure noodzaak omdat voedsel in Griekenland zo duur is[6]. Hetzelfde geld voor de fabrieksbezettingen en ziekenhuispersoneel dat weigert om mensen zonder geld niet meer te helpen. De ontwikkelingen die binnen dit soort initiatieven plaats vinden en de omslag van de gedachtegang zijn denk ik van groot belang en moeten we met grote aandacht volgen. Zij kunnen ons namelijk inzicht geven in ervaringen waar relevante elementen van de maatschappij worden overgenomen, op andere voorwaarden worden voortgezet, en nieuwe worden ontstoken. Dit zijn de zaden van een mogelijk vrijere en rechtvaardigere toekomst.

Voetnoten

- [1] Hiermee wordt ook duidelijk dat militaire of fascistische dictatuur geen probleem is voor de NAVO zolang deze maar in lijn staat met het anti-communisme en de bescherming van het kapitalisme waarvoor de NAVO is opgericht.
- [2] Consensus - Besluitvormingsmodel waarbij men er naar streeft dat alle betrokken uiteindelijk kunnen instemmen met het besluit
- [3] Contrainfo – http://en.contrainfo.espiv.net – Contrainfo is een vertalingscollectief met ook een Nederlandse sectie, je kunt via de site bijdragen
- [4] From the Greek Streets – http://blog.occupiedlondon.org
- [5] 98 FM – http://www.radio98fm.org
- [6] Mijn ervaring leerde dat dagelijkse boodschappen ongeveer 25% duurder zijn als in Nederland. Dit terwijl de lonen veel lager liggen

internationalisme

From:
https://anarchisme.nl/ - **Anarchisme.nl**

Permanent link:
https://anarchisme.nl/namespace/griekenland_een_vlam_ontstoken?rev=1545412248

Last update: **16/10/19 09:40**